

Preliminarno poročilo o precepljenosti otrok in odraslih proti klopnemu meningoencefalitisu v Sloveniji v letu 2023

Klopni meningoencefalitis (KME) je resna virusna bolezen osrednjega živčevja, ki se prenaša z vbodom okuženega klopa. Prvi znaki bolezni se lahko pojavijo 7–14 dni po okužbi. Bolezen običajno poteka dvofazno. Prvo obdobje bolezni se kaže kot kratka neznačilna vročinska bolezen z mišičnimi bolečinami, utrujenostjo in glavobolom. Sledi obdobje brez simptomov, ki traja okrog 8 dni. Drugo obdobje bolezni se izraža z znaki prizadetosti osrednjega živčevja, kar lahko pušča dolgotrajne posledice (glavobol, utrujenost, motnje zbranosti, motnje spomina), včasih tudi trajne ohromitve (5 %) ali celo smrt (1 %).

Od leta 2019 je v Sloveniji v program cepljenja uvedeno neobvezno/priporočeno cepljenje otrok proti KME za otroke, ki so v tekočem letu dopolnili tri leta starosti. Na pobudo primarnih pediatrov se je leta 2021 cepljenje proti KME s tremi odmerki cepiva pri otrocih predstavilo s treh let na eno leto starosti. V 2021 in 2022 se je cepljenje proti KME opravilo tudi pri otrocih, ki so v tekočem letu dopolnili tri leta starosti, saj ti otroci pri enem letu starosti še niso bili cepljeni. V Sloveniji je od leta 2019 v program cepljenja uvedeno tudi cepljenje proti KME za odrasle, ki v tekočem letu dopolnijo 49 let. Cepljenje proti KME je po programu omogočeno tudi za zamudnike. Zamudniki so otroci, rojeni v letu 2016 ali kasneje in tisti odrasli, ki so dopolnili 49 let v letu 2019 ali kasneje.

Cepljenje za zgoraj navedene kohorte se opravi s tremi odmerki cepiva, ki se plačajo iz sredstev obveznega zdravstvenega zavarovanja (OZZ). Iz OZZ se praviloma financira osnovno cepljenje s tremi odmerki. Tisti, ki so že prej „samoplačniško“ začeli s cepljenjem, so lahko v breme OZZ cepljeni z naslednjimi tremi odmerki. Za osnovno cepljenje so potrebni trije odmerki cepiva (drugi odmerek sledi 1-3 mesece po prvem, tretji pa 5-12 mesecev po drugem). Za vzdrževanje zaščite so nato potrebni še poživitevni odmerki, prvi po treh letih, naslednji pa na pet let. Cepljenje s prvima dvema odmerkoma po možnosti opravimo v zimskih mesecih, da dosežemo zaščito pred začetkom sezone aktivnosti klopov, lahko pa s cepljenjem začnemo kadarkoli.

Za namen izračunavanja precepljenosti predšolskih otrok smo upoštevali otroke, rojene v letu 2019 z naslovom stalnega (začasnega) prebivališča v Sloveniji, z veljavno EMŠO ali KZZ številko in podatkom o cepljenju proti KME zabeleženem v Elektronskem registru cepljenih oseb in neželenih učinkov po cepljenju (eRCO) (Tabela 1).

Za namen izračunavanja precepljenosti odraslih so bile upoštewane osebe, rojene v letu 1973 z naslovom stalnega (začasnega) prebivališča v Sloveniji, z veljavno EMŠO ali KZZ številko, z ali brez izbranega zdravnika, zabeleženi v Elektronskem registru cepljenih oseb in neželenih učinkov po cepljenju (eRCO) (Tabela 2). Upoštevani so bili prebivalci Slovenije z običajnim prebivališčem, ki so bili na dan 1. 1. 2023 stari 49 let (podatki pridobljeni od SURS - Statistični urad RS).

V tabelah so podatki o precepljenosti prikazani glede na leto rojstva in zdravstveno regijo prebivališča osebe. Podatke smo pridobili iz eRCO v marcu 2024.

Tabela 1: Precepljenost proti KME po odmerkih pri otrocih rojenih v letu 2019, Slovenija

Regija	št. otrok	odmerek 1 (%)	odmerek 2 (%)	odmerek 3 (%)
Celje	2964	37,1	33,4	20,0
Nova Gorica	885	40,3	37,3	27,7
Koper	1385	29,7	27,1	14,2
Kranj	2105	49,4	45,3	29,4
Ljubljana	6724	42,2	38,5	23,1
Maribor	3058	42,5	38,5	25,1
Murska Sobota	924	34,7	31,4	24,7
Novo mesto	1644	30,0	27,1	16,4
Ravne	657	51,8	43,1	38,7
SLOVENIJA	20346	40,3	36,5	23,2

Tabela 2: Precepljenost proti KME po odmerkih pri odraslih rojenih v letu 1973, Slovenija

Regija	št. odraslih	odmerek 1 (%)	odmerek 2 (%)	odmerek 3 (%)	odmerek 4 ali več (%)
Celje	4483	17,0	11,6	8,5	2,9
Nova Gorica	1463	14,6	8,9	6,2	3,8
Koper	2327	14,3	8,3	6,0	3,4
Kranj	3048	26,3	13,3	9,0	4,8
Ljubljana	9496	15,5	8,9	6,0	3,9
Maribor	4964	16,4	9,1	6,7	3,3
Murska Sobota	1791	9,7	4,8	3,4	1,9
Novo mesto	2024	10,6	7,0	5,6	2,3
Ravne	1069	33,6	18,9	12,8	5,8
SLOVENIJA	30665	16,8	9,7	6,9	3,6

Pripravil:
 Center za nalezljive bolezni, NIJZ
 Ljubljana, april 2024 (posodobljeno junij 2024)